

НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ П'ЯТИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ній ситуації. Перспективи подальшого дослідження полягають у вивченні системи підготовки майбутніх викладачів ЗВО засобами кейс-технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ісаєва О., Шайнер Г., Розман І. Кейс-технологія як інноваційний підхід викладання дисциплін у кризових умовах. *Молодь і ринок*. 2021. № 11. С. 39–43.
2. Кейс-технології у навчанні. URL: <https://www.creativeschool.com.ua/blog/keys-tehnologiyi-u-navchanni/>.
3. Козак Л.В. Кейс-метод у підготовці майбутніх викладачів до інноваційної професійної діяльності. *Освітнологічний дискурс*, 2015. № 3 (11). С. 153–159.
4. Пашченко Т.М. Кейс-метод як сучасна технологія навчання спеціальних дисциплін. *Молодь і ринок*. 2015. № 8. С. 94–99.
5. Стинська В.В., Прокопів Л.М. Інноваційні методики викладання дисциплін у ЗВО в процесі магістерської підготовки. *Гірська школа українських Карпат*. 2020. № 22. С. 145–150.
6. Товканець Г.В. Особливості застосування кейс-методу у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Педагогіка, соціальна робота"*. 2011. Вип. 20. С. 148–150.

REFERENCES

1. Isaieva, O., Shainer, H. & Rozman, I. (2021). Keistechnologhiia yak innovatsiinyi pidkhdid vykladannia dystsyplin

u kryzovykh umovakh [Case technology as an updated approach to teaching disciplines in crisis]. *Youth & market*. No. 11. pp. 39–43. [in Ukrainian].

2. Keis-tehnolohii u navchanni [Case technologies in education]. Available at: <https://www.creativeschool.com.ua/blog/keys-tehnologiyi-u-navchanni/>. [in Ukrainian].

3. Kozak, L.V. (2015). Keis-metod u pidhotovtsi maibutnikh vykladachiv do innovatsiinoi profesiinoi diialnosti [Key-method in preparation of future teachers to innovative professional activity]. *Educological discourse*. No. 3 (11). pp. 153–159. [in Ukrainian].

4. Pashchenko, T.M. (2015). Keis-metod yak suchasna tekhnolohiia navchannia spetsialnykh dystsyplin [Case-method as a modern technology of teaching special disciplines]. *Youth & market*. No. 8. pp. 94–99. [in Ukrainian].

5. Stynska, V.V. & Prokopiv, L.M. (2020). Innovatsiini metodyky vykladannia dystsyplin u ZVO v protsesi mahisterskoi pidhotovky [Innovative teaching methods in hei in the process of master's training]. *Mountain school of Ukrainian Carpaty*. No. 22. pp. 145–150. [in Ukrainian].

6. Tovkanets, H.V. (2011). Osoblyvosti zastosuvannia keis-metodu u protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnoho fakhivtsia [Peculiarities of application of case-method in training the future specialist]. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series "Pedagogy, social work"*. 2011. Vol. 20. pp. 148–150. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.04.2023

УДК 373.5.016:81.161.2'233:398

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.279118>

Надія Луцан, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Олександр Воробець, аспірант кафедри початкової освіти
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ П'ЯТИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто питання формування мовленнєвої компетентності учнів п'ятих класів на уроках української мови засобом усної народної творчості. Проаналізовано основні дослідження і публікації щодо розв'язання порушеної проблеми, окреслено перспективи її подальшого вивчення. Визначено низку суперечностей, врегулювання яких сприятиме ефективному формуванню мовленнєвих умінь і навичок учнів. Автором констатується, що розвиток мовленнєвої компетентності школярів доцільно здійснювати на засадах особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів з використанням інноваційних технологій навчання.

Ключові слова: мовленнєва компетентність; український фольклор; уроки української мови; діяльнісний підхід; інноваційні технології.

Лім. 8.

Niadia Lutsan, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor of the Primary Education Department
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Oleksandr Vorobets, Postgraduate Student of the Primary Education Department of
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

NATIONAL CREATIVITY AS A MEANS OF FORMING THE FIFTH GRADE STUDENTS' SPEECH COMPETENCE IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS

The article deals with the issue of forming the fifth grade students' speech competence in ukrainian language lessons by means of national creativity. The analysis of the main studies and publications on solving the problem is presented, its unresolved aspects are highlighted as well.

НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ П'ЯТИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

The methodological foundations of the process of developing the students' speech competence are substantiated; it is noted that the effectiveness of its formation depends on the sequence and systematic use of general and partial principles of education. The author states that development of speech competence of schoolchildren should be carried out on the basis of personally oriented and activity-based approaches using innovative learning technologies. Different directions of forming the students' speech competence in the educational process of institutions of general secondary education are determined. As a result of conversations with teachers, students testing, questionnaires of the educational process participants, it is found that formation of the fifth grade students' speech competence depends on a number of factors: the availability of an appropriate vocabulary; developed skills to master norms of the Ukrainian language; acquired knowledge of students about language units.

It is stated that by studying folklore works in Ukrainian language classes, children not only master their native language, but also master its beauty and get involved in the culture of their own people. It is claimed that oral folk creativity is an important component of the spiritual culture of society, accordingly, there is a need to introduce its study into the educational process of institutions of general secondary education. It is assumed that the process of forming the early adolescents' speech competence in Ukrainian language lessons will be effective if the educational process is carried out taking into account the regularities of the development of various types of speech activity and the organization of educational work on the basis of parity dialogue and subject to subject interaction. It is concluded that the ethnoization of the educational process is an important means of teaching the Ukrainian language, because it allows to fully implement the content lines of current programs, contributes to the development of the linguistic personality of students and the formation of key competencies in them.

Keywords: *speech competence; Ukrainian folklore; Ukrainian language lessons; activity approach; innovative technologies.*

Постановка проблеми. Інноваційні перетворення, що відбуваються в сучасному суспільстві, спрямовані на модернізацію змісту освіти, впровадження технологій навчання, які сприятимуть пошукові нових педагогічних ідей та орієнтовані на формування активно-творчої особистості здобувачів освіти. На виконання означених завдань спрямовані положення державних документів, що орієнтують педагогічну спільноту на розвиток мовної освіти на засадах компетентнісного підходу: закони України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”; Державна національна програма “Освіта” (“Україна ХХІ століття”); Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст.; Концепція “Нова українська школа” тощо. Вони визначають стратегічні напрями педагогічної освіти, орієнтовані на формування й розвиток особистісного потенціалу учнів закладів загальної середньої освіти.

У Державному стандарті базової і повної середньої освіти визначено цільові завдання навчання української мови, які передбачають формування національно свідомої мовної особистості школяра, розвиток його мовленнєвої компетентності як провідного компонента в освітньому процесі ЗЗСО. Розвиток означеної компетентності спрямований на формування низки мовленнєвих умінь і навичок, які пов'язані з володінням такими видами мовленнєвої діяльності, як рецептивні (читання, аудіювання) та продуктивні (говоріння, письмо) [3].

Значне місце у цьому процесі, на переконання науковців і практиків, належить усній народній творчості, використання якої на уроках української мови активізує пізнавальну активність учнів, сприяє формуванню у них інтересу до навчання, розвиває їхню національну самосвідомість.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженню проблеми формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти присвячені наукові доробки таких учених, як М. Вашуленко, Н. Голуб,

Н. Дика, Р. Дружененко, В. Зінченко, О. Караман, О. Копусь, О. Кучерук, Л. Мамчур, С. Омельчук, С. Яворська та ін. Вони присвятили свої наукові розвідки питанням зв'язку та взаємодії понять “мовна” та “мовленнєва” компетентність; визначенню основних засобів їхнього формування; аналізу труднощів на шляху розвитку означених компетентностей в учнів закладів загальної середньої освіти.

Докладний аналіз наукових праць названих учених уможливив з'ясувати, що формування мовленнєвої компетентності школярів доцільно здійснювати на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів. Науковці О. Дубасенюк, О. Савченко, І. Якиманська та ін. вважають означені підходи інтегративними і наскрізними, такими, що визначають методологічний орієнтир у спрямуванні освітнього процесу на формування творчої особистості учнів.

Результати дослідження наукових джерел засвідчили, що вченими запропоновано різні напрями формування мовленнєвої компетентності учнів в освітньому процесі ЗЗСО. Одним із ефективних засобів розвитку означеної компетентності визначено твори усної народної творчості, зміст яких віддзеркалює особливості побутової та духовної культури людей, їхні взаємостосунки і прагнення, є потужним засобом впливу на свідомість дитини. Підтримуючи позиції науковців, вважаємо, що твори усної народної творчості виступають важливим засобом процесу формування мовної особистості учнів закладів загальної середньої освіти.

Мета статті: дослідити теоретичні засади процесу формування мовленнєвої компетентності учнів п'ятого класу закладів загальної середньої освіти та запропонувати шляхи її формування засобами усної народної творчості.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній освіті пріоритетного значення набуває компетентнісний підхід до навчання, ідеї якого знайшли відображення в працях О. Овчарук, О. Копусь,

НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ П'ЯТИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

О. Кучерук, Г. Корицької, І. Хом'яка та ін. Компетентнісний підхід, за визначенням цих науковців, – це спрямування освітнього процесу на досягнення результатів навчання у вигляді ключових і предметних компетентностей.

Результати дослідження наукової літератури з порушеної проблеми засвідчили, що особлива увага вчених присвячена проблемам формування ключових компетентностей на уроках української мови. Зокрема, вони наголошують на важливості формування такої ключової компетентності, як мовленнєва, яка містить уміння: вільно оперувати одиницями мови, добирати їх відповідно до комунікативної ситуації; дотримуватися норм літературного мовлення; швидко та доречно вживати мовні засоби; розуміти й аналізувати їхній зміст (значення); утворювати нові мовні форми; стилістично правильно користуватися всіма мовними ресурсами [8].

За твердженням М. Пентилюк, мовленнєва компетентність учнів – поняття комплексне. Спираючись на мовну компетентність, вона містить цілу систему мовленнєвих умінь, що слугуватимуть учням для спілкування у різних життєвих ситуаціях [5].

Предметом нашого дослідження було обрано формування мовленнєвої компетентності учнів п'ятого класу ЗЗСО як представників першого рівня основної школи. Свій вибір обґрунтовуємо потребою у дослідженні питань послідовного формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти початкової та основної ланок закладів загальної середньої освіти.

У результаті практичних спостережень (бесіди з учителями, тестування учнів, анкетування учасників освітнього процесу) було виявлено, що формування мовленнєвої компетентності учнів п'ятих класів залежить від наявності належного словникового запасу; сформованого лінгвокогнітивного досвіду; розвинутих умінь володіти нормами української мови та використовувати їх у мовленнєвій діяльності; засвоєних знань учнів про мовні одиниці, здобуті в процесі навчання української мови та суміжних предметів у попередніх класах початкової ланки освіти.

Погоджуємося з думкою науковців і практиків про те, що досягти означених результатів можливо за умови виховання в учнів позитивної мотивації до засвоєння мовленнєвих понять, вдосконалення культури їхнього мовлення та створення якісного мовленнєвого середовища.

Ураховуючи результати теоретико-практичних досліджень з порушеної проблеми, формування мовленнєвої компетентності учнів п'ятого класу розглядаємо як складний, послідовний процес цілеспрямованого освітнього впливу на мисленнєво-мовленнєву сферу школярів, що створює сприятливі умови для збагачення їхнього словникового запасу, засвоєння норм української мови, оволо-

діння уміннями та навичками адекватно сприймати, розуміти, інтерпретувати та продукувати тексти і, як наслідок, виробляти емоційно-ціннісне ставлення до важливості та необхідності правильного мовлення.

Аналіз теоретичних основ порушеної проблеми засвідчив, що одним із ефективних засобів розвитку мовленнєвих умінь школярів виступає український фольклор, адже завдяки своїй жанровій специфіці твори усної народної творчості сприяють активізації освіти освітнього процесу, створюють передумови для розвитку образного мислення, уяви, комунікативних якостей учнів тощо.

Погоджуємося з твердженням Г. Федорченко, що національна система виховання, яка ґрунтується на міцних підвалинах культури свого народу, сприяє духовному багатству, освіченості, інтелектуальності як основним складникам людини-громадянина своєї держави. Засвоєння, збереження і подальший розвиток учнями традицій і звичаїв своїх предків – це важливий засіб зміцнення національної самосвідомості, об'єднання й єдності української нації [6, 383].

Учителі-практики наголошують, що під час формування моральних цінностей учнів ефективними вважаються засоби народного мистецтва та творчості. Саме з народної поезії розпочинається залучення школярів до словесного мистецтва, і, як наслідок, здійснюються перші кроки до усвідомлення найістотніших закономірностей людського буття, розвивається уявлення про красу рідного краю. Відповідно, на уроках української мови з метою духовного розвитку дітей під час роботи над живим словом учителі мають опрацьовувати твори українського фольклору.

Використовуючи означені твори для розвитку пізнавальної активності учнів п'ятого класу, учителі набувають змогу ознайомлювати їх зі специфікою змісту і форм творів усної народної творчості і так сприяти формуванню їхньої мовленнєвої компетентності. Практика засвідчує, що учні основної школи позитивно сприймають твори українського фольклору завдяки їхньому м'якому гумору та ненав'язливому дидактизму. Окрім того, опрацьовуючи їх, вони зазнають позитивного виховного впливу, що, як наслідок, сприяє становленню самосвідомості та вихованню громадянськості й патріотизму.

У цьому контексті нам імпонує думка М. Пентилюк, що культурно-історична традиція народу завжди була духовною основою української освіти. Дослідниця зазначає, що мова народу, його культура, мистецтво виступають запорукою розвитку як усього суспільства, так і кожного окремого громадянина. Усна народна творчість – це важливий компонент духовної культури суспільства, відповідно, є потреба у введенні його вивчення в освітній процес закладів загальної середньої освіти задля формування толерантної, високоінтелектуальної, культурної, патріотично налаштованої особистості [5].

НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ П'ЯТИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Опрацьовуючи на уроках української мови фольклорні твори, діти не лише опановують рідну мову, а й освоюють її красу, тим самим долучаючись до культури свого народу. Словесна народна творчість – це особливий вид мистецтва, який має здатність різнобічно впливати на дитину, сприяє розвитку її мислення, закладає основи естетичної культури, розвиває шанобливе ставлення до діяльності попередніх поколінь.

Твори усної народної творчості розглядаються дослідниками як носії конкретної інформації, що в образній формі узагальнюють народні знання про життєву реальність, демонструючи еталони її поведінки.

Важливою вважаємо думку О. Вернигори, що реалізація педагогічних функцій фольклорних творів на уроках української мови розкривається через багатоваріативність їхнього вивчення школярами, використання у позаурочних виховних заходах. Зразки усної народної творчості, такі, наприклад, як народні паремії, завдяки жанровій специфіці та змістовому наповненню, позитивно впливають на емоційно-чуттєву й розумову сферу учнів, розвивають їхні ціннісні орієнтири, формують креативні здібності й асоціативне мислення. Використання паремій на уроках української мови сприяє активізації освітнього процесу, закріпленню особистісно значущого сенсу освітньої діяльності [1].

Відомо, що усна народна творчість супроводжує дітей з раннього віку у вигляді казок, лічилок, дражнилок тощо. У закладах загальної середньої освіти продовжується звернення до малих форм фольклору, однак зазначаємо, що в п'ятому класі основної школи пропонується обмежена кількість годин (1–2) на вивчення малих фольклорних жанрів, що не сприяє глибокому засвоєнню означеного матеріалу.

У психолого-педагогічних дослідженнях зазначається, що п'ятий клас – особливий етап в мовленнєвому розвитку учнів. Ураховуючи це (особливості їхнього психо-фізіологічного розвитку, потребу до самоствердження, близькість усного фольклору до активного мовлення підлітків, високу сприйнятливості ними фольклорних творів) учителі активно шукають шляхів впровадження в освітній процес творів усної народної творчості.

За нашим припущенням, процес формування мовленнєвої компетентності ранніх підлітків на уроках української мови буде ефективним, якщо освітній процес здійснювати з урахуванням закономірностей розвитку різних видів мовленнєвої діяльності й організації навчальної роботи на засадах особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів.

У цьому контексті погоджуємося з твердженням дослідників, що “застосування діяльнісного підходу й забезпечення розумного балансу між засвоєнням інформації і розвитком особистості мож-

ливе завдяки конкретному формулюванню освітніх завдань, раціональному плануванню професійної підготовки, ефективному використанню часу, що забезпечує чіткість й організованість у роботі. І засвоєння інформації не повинно перешкоджати таким важливим процесам у формуванні особистості, як розвиток і виховання” [7, 9].

Зі свого боку, М. Пентилюк зазначає, що діяльнісний підхід до організації мовної освіти базується на мовленнєвій діяльності, враховує когнітивні, емоційні, вольові здібності учня. На переконання дослідниці, зазначений підхід спрямований на оволодіння різними способами навчання, збагачення особистісного досвіду школярів як суб'єктів освітньої діяльності, вироблення у них загального вміння вчитися, виконання навчальних дій у різних видах мовленнєвої діяльності та сферах спілкування [5].

У контексті цього підходу навчання учнів, які здійснюють діяльність і самі формуються у ній, спрямовується на розвиток у них пізнавальних та мовленнєво-комунікативних умінь. Цей підхід ґрунтується на активізації означеної діяльності дітей, відповідно реалізується шляхом використання дискусій, проблемних і творчих завдань, проектного методу, ігрових технологій тощо.

Автори В. Вишківська, О. Шикиринська, Г. Бевзо зазначають, що “розвиток у проблемі взаємозв'язку навчання і розвитку необхідно розуміти як цілісний розвиток особистості кожного школяра, що передбачає максимально можливий для певного учня особистісно-орієнтований розвиток його здібностей, інтересів і схильностей, формування як культурної, високоморальної, творчої активної і соціально зрілої особистості” [2, 104].

Окреслимо можливості застосування творів усної народної творчості на уроках української мови з упровадженням діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів до навчання. Закріплюючи набуті знання з вивчення мовленнєвого матеріалу, учитель може провести урок із розвитку зв'язного мовлення учнів, запропонувавши їм творчу роботу на самостійне складання лінгвістичних казок. Окрім розвитку мовленнєвої компетентності, така діяльність сприятиме формуванню в учнів умінь відтворювати в уяві художні картини твору, вихованню бажання допомагати іншим, стимулюванню прагнення до справедливості, розвитку стійких пізнавальних інтересів, активізації вибору ними життєвої позиції і моральної поведінки, вихованню гуманізму, високих моральних якостей.

Окрім того, працюючи із загадками, учні отримують можливість не тільки ознайомлюватися з жанром фольклору, який є свідченням гостроти розуму українського народу, а й у процесі використання таких форм роботи, як урок-конкурс, урок-вікторина, диспут, урок-естафета залучатися до активної навчальної діяльності [4].

НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ П'ЯТИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Під час роботи із прислів'ями й приказками учні швидше запам'ятовують навчальний матеріал; розвивають мовленнєві уміння і навички; доходять висновку, що ці влучні вислови, створені народом, передаються від покоління до покоління, збагачують наше мовлення, сприяють стислому й образному висловлюванню думки.

Як зазначає О. Вернигора, окрім досягнення дидактичної мети, засобами впровадження діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів на уроках української мови, в учнів виховується інтерес до народної творчості, у них почуття гордості за свою країну, її культурну спадщину. П'ятикласники вчаться пояснювати, чому саме так висловлюється народ, при цьому в них розвивається усне мовлення, що потребує логічності у викладі думок [1].

Висновки. Проведене дослідження дало підставу зробити висновок, що етнізація освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти виступає важливим засобом навчання української мови, адже уможлиблює реалізацію змістових ліній чинних програм, сприяє розвитку мовної особистості учнів, формуванню у них ключових компетентностей.

Окрім того, у процесі розвитку мовленнєвих умінь і навичок учнів засобом фольклорних творів різних жанрів учителі мають можливість впроваджувати особистісно орієнтоване навчання, застосовувати діяльнісний підхід і, як наслідок, формувати у школярів світоглядні пріоритети, розвивати творче мислення, дослідницькі здібності.

Перспективними напрямками розв'язання означеної проблеми вважаємо дослідження процесу формування ключових компетентностей учнів на уроках української мови засобами інших навчальних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вернигора О. Специфіка вивчення усної народної творчості учнями основної школи. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2015. № 12. С. 24–32.
2. Вишківська В., Шикирська О., Бевзо Г. Обґрунтування розвивального потенціалу навчання як умови створення співдіяльнісного освітнього простору. *Молодь і ринок*. 2021. № 9 (195). С. 100–104.
3. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р.
4. Мафтин Л., Предик А., Шевчук К. Педагогічний потенціал українських народних паремій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 10 (94). С. 160–172.
5. Пентиліук М.І. Мовна особистість учня в перспекції мовленнєвого спілкування. *Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: збірник статей*. Київ: Ленвіт, 2011. 256 с.

6. Федорченко Г.М. Формування національної самосвідомості учнів засобами фольклору. *Молодий вчений*. 2016. № 5 (32). С. 383–386.

7. Швець К., Островський М., Варунків О., Савеліхіна І. Шляхи оптимізації змісту навчальних дисциплін у закладах вищої освіти України. *Молодь і ринок*. 2022. № 9–10. С. 7–11. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271028>

8. Шевчук З.С. Проблема мовної особистості в сучасному мовознавстві. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: зб. наук. пр.* Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. Вип. 12. С. 238–240.

REFERENCES

1. Vernyhora, O. (2015). Spetsyfika vyvchennia usnoi narodnoi tvorchosti uchniamy osnovnoi shkoly [The specifics of studying oral folk art by primary school students]. *Problems of modern teacher training*. No. 12, pp. 24–32. [in Ukrainian].
2. Vyshkivska, V., Shykyrynska, O. & Bevzo, H. (2021). Obhruntuvannia rozvyvalnoho potentsialu navchannia yak umovy stvorennia spivdiialnisnoho osvitnoho prostoru [Justification of the developmental potential of education as a condition of creating a collaborative educational space]. *Youth and the market*. No. 9 (195), pp. 100–104. [in Ukrainian].
3. Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity, zatverdzhenni postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 veresnia 2020 r. [State standard of basic secondary education (2020), approved by the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. [in Ukrainian].
4. Maftyn, L., Predyk, A. & Shevchuk, K. (2019). Pedagogichnyi potentsial ukrainskykh narodnykh paremii [Pedagogical potential of Ukrainian folk paremies]. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. No. 10 (94), pp. 160–172. [in Ukrainian].
5. Pentyliuk, M.I. (2011). Movna osobystist uchnia v perspektsii movlennievoho spilkuvannia [Speech personality of the student in the prospection of speech communication]. *Actual problems of modern linguistic didactics: a collection of articles*. Kyiv, 256 p. [in Ukrainian].
6. Fedorchenko, H.M. (2016). Formuvannia natsionalnoi samosvidomosti uchniv zasobamy folkloru [Forming national self-awareness of students by means of folklore]. *Young Scientist*. No. 5 (32), pp. 383–386. [in Ukrainian].
7. Shvets, K., Ostrovskiy, M., Varunkiv, O. & Savelikhina, I. (2022). Shliakhy optymizatsii zmistu navchalnykh dystsyplin u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Ways of optimizing the content of educational disciplines in higher educational institutions of Ukraine]. *Youth and the market*. No. 9–10 (207–208), pp. 7–11. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271028>. [in Ukrainian].
8. Shevchuk, Z.S. (2015). Problema movnoi osobystosti v suchasnomu movoznavstvi [The problem of speech identity in modern linguistics]. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanov. Series 10. Problems of grammar and lexicology of the Ukrainian language: Collection of scientific works*. Kyiv: NPU named after M.P. Drahomanov, Vol. 12, pp. 238–240. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 27.03.2023

